

Formulara propriei teologii

Îndrumar de studiu

LECTȚIA A
PATRA

AUTORITATEA ÎN
DOMENIUL TEOLOGIEI

THIRD MILLENNIUM
MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

ÎNDRUMAR DE STUDIU

CUPRINS

Schema lecției.....	3
Notițe.....	4
Întrebări recapitulative.....	24
Întrebări aplicative.....	Error! Bookmark not defined.

Modul de utilizare a acestei lecții și a îndrumarului de studiu

- **Înainte de urmărirea lecției filmate**
 - **Pregătire** — Terminați toate lecturile recomandate.
 - **Programați-vă pauze** — Analizați schema și codurile de timp pentru a stabili unde să începeți și unde să terminați o anumită porțiune a lecției. Lecțiile IIM au foarte multe informații, așa că s-ar putea să doriți să vă programați niște pauze. Acestea ar trebui programate la titlurile importante din schemă.
- **În timp ce urmăriți lecția filmată**
 - **Notițe** — Folosiți secțiunea Notițe pentru a urmări lecția și a lua notițe suplimentare. Mare parte a ideilor principale sunt deja rezumate în notițe, dar asigurați-vă că adăugați la ele propriile notițe. Ar trebui să adăugați și informații detaliate care să vă ajute să vă amintiți, să descrieți și să susțineți ideile principale.
 - **Opriti/rulați din nou porțiuni din lecție** — S-ar putea să vă fie de folos să opriți sau să rulați din nou filmul în anumite puncte pentru a lua notițe suplimentare, a recapitula concepte dificile sau a discuta puncte de interes.
- **După urmărirea lecției filmate**
 - **Întrebări recapitulative** — Răspundeți la întrebările recapitulative în spațiul corespunzător. La întrebările recapitulative ar trebui să se răspundă individual, nu în grup.
 - **Întrebări aplicative** — Întrebările aplicative sunt indicate pentru teme scrise sau ca subiecte pentru discuții în grup. Pentru teme scrise, se recomandă ca răspunsurile să nu depășească o pagină.

Schema lecției

- I. Introducere (0:24)
- II. Catolicismul roman medieval (2:14)
 - A. Autoritatea Scripturii (2:50)
 - 1. Inspirația (3:42)
 - 2. Înțelesul (5:25)
 - 3. Obscuritatea (8:58)
 - B. Autoritatea bisericii (10:56)
 - 1. Autorități din trecut (11:42)
 - 2. Autorități medievale contemporane (14:53)
- III. Protestantismul timpuriu (17:00)
 - A. Autoritatea Scripturii (17:39)
 - 1. Inspirația (18:05)
 - 2. Înțelesul (21:56)
 - 3. Claritatea (26:31)
 - B. Autoritatea bisericii (31:52)
 - 1. Autorități din trecut (31:56)
 - 2. Autorități protestante contemporane (38:35)
- IV. Protestantismul contemporan (41:17)
 - A. Autoritatea Scripturii (41:52)
 - 1. Inspirația (42:06)
 - 2. Înțelesul (46:11)
 - 3. Claritatea (51:25)
 - B. Autoritatea bisericii (58:08)
 - 1. Autorități din trecut (58:36)
 - 2. Autorități protestante contemporane (1:02:50)
- V. Concluzie (1:09:02)

Notițe

I. Introducere

II. Catolicismul roman medieval

A. Autoritatea Scripturii

Vasta majoritate a teologilor medievali credeau în autoritatea Scripturii. Însă biserica medievală a făcut aproape cu neputință să se acționeze pe baza acestui angajament.

1. Inspirația

Teologii afirmă că:

- Biblia e inspirată complet de Dumnezeu.
- Biblia a venit prin instrumente umane.

Teologii au supra-accentuat originile divine ale Scripturii, neglijându-i originile umane și istorice.

Teologii se bazau enorm pe filozofiile grecești pentru categoriile și prioritățile teologiei creștine.

Cărturarii biblici medievali:

- nu cunoșteau istoria Bibliei
- nu puteau face mult uz practic de proveniența istorică a Bibliei

2. Înțelesul

O dovadă a inspirației biblice era că textele Scripturii aveau înțelesuri felurite.

Augustin credea că inspirația divină făcea ca pasajele din Biblie să dea pe dinafară de înțelesuri multiple.

Polivalența clasică: Convingerea că textele biblice au numeroase niveluri de înțeles sau valoare deoarece vin de la Dumnezeu.

Potrivit lucrării *Quadriga* a lui John Cassian, fiecare text biblic are patru înțelesuri distincte:

1. *Literal* — înțelesul direct sau obișnuit al unui text
2. *Alegoric* — texte interpretate ca metafore pentru adevărul doctrinal
3. *Tropologic* — sensul moral, ghid etic pentru conduita creștină
4. *Anagogic* — împlinirea viitoare a făgăduințelor divine în **escaton**

Sensul literal sau direct al unui pasaj era adesea considerat prea elementar pentru reflecție teologică serioasă.

3. Obscuritatea

Biblia a ajuns să fie tratată ca o carte care era remarcabil de neclară:

- dar nu și pentru cei cărora li se dăduseră descoperiri supranaturale speciale

- chiar și pentru cei care erau în stare și aveau posibilitatea de a citi Biblia

Dumnezeu pusese straturi multiple de înțeles în Scripturi, care erau ascunse de vederea directă.

Biblia era așa de obscură încât nu putea să-i călăuzească pe teologi.

B. Autoritatea bisericii

Fiindcă Biblia era considerată obscură, autoritatea ecleziastică sau bisericească a început să joace un rol foarte important în teologie.

1. Autorități din trecut

Teologii medievali au analizat istoria teologiei ecleziastice pentru a stabili ce ar trebui să creadă.

Ceea ce a dat ca învățătură biserica în trecut era de interes vital pentru teologii medievali:

- S-a acordat multă atenție părinților bisericii primare.
 - de regulă nu erau considerați infailibili
 - se presupunea că Dumnezeu le dăduse descoperiri speciale

- Conciliile ecumenice ale bisericii erau privite ca însumări indiscutabile ale învățurii Bibliei.

Dogma ecleziastică nu era considerată a fi o teologie omenească supusă greșelii, ci o teologie care purta aceeași autoritate ca Scripturile.

2. Autorități medievale contemporane

Teologii medievali credeau că Dumnezeu stabilise un sistem de autorități în viață:

- în ierarhia bisericii;
- care furnizau învățatură indiscutabilă.

Ierarhia oficială a bisericii, nu Scripturile, serveau ca ghid infailibil pentru teologia contemporană.

III. Protestantismul timpuriu

Esența controverselor dintre catolici și protestanți a fost tocmai asupra chestiunii autorității:

- Biblia
- autoritatea ecleziastică

A. Autoritatea Scripturii

1. Inspirația

Scripturile aveau origini divine și umane, deopotrivă.

Scripturile au venit prin instrumente umane, prin procese istorice.

Scripturile au apărut din situații umane reale și erau scrise de oameni pentru circumstanțe istorice particulare.

2. Înțelesul

Interpretările se bazează pe sensul literal al textelor biblice, înțelesul pe care scriitorii umani intenționau să-l comunice destinatarilor inițiali.

Reformatorii au pus un accent mai mare pe înțelesul intenționat de autorii umani decât majoritatea omologilor lor catolici.

Accentul pe înțelesul literal sau direct al textelor biblice era comparabil cu abordarea hermeneutică a Renașterii din secolul al XV-lea:

- Înțelege textele vechi ale perioadei clasice fără supraveghere ecleziastică.
- Interpretează aceste scrieri așa cum au intenționat autorii lor să fie înțelese.

În timpul Renașterii au fost publicate ediții noi ale Bibliei ebraice și grecești.

3. Claritatea

Reformatorii susțineau că Biblia poate fi înțeleasă.

Un număr de factori au contribuit la doctrina protestantă privind claritatea biblică:

- Folosirea larg răspândită a tiparului a pus la dispoziție mai multe Biblii.
- Pionieri îndrăzneți începuseră să traducă Scripturile în limba oamenilor de rând.
- Accentul pe *sensus literalis* le-a dat teologilor posibilitatea să-și bazeze interpretările pe ceva ce putea fi examinat și pus la încercare.

Unele porțiuni ale Bibliei sunt mai clare decât altele.

Spre deosebire de biserica medievală, reformatorii protestanți au înălțat Biblia mai presus de autoritatea Bisericii.

B. Autoritatea Bisericii

Teologia ecleziastică avea multă autoritate, însă această autoritate era supusă învățăturilor Scripturii.

1. Autorități din trecut

Primii protestanți au atribuit foarte multă autoritate:

- învățăturilor părinților bisericii
- crezurilor de la început

Sola Scriptura:

- **Nu** „Nicio autoritate în afară de Biblie.“
- **Ci** „Biblia este singura autoritate indiscutabilă.“

„Judecătorul suprem, prin care trebuie soluționate toate controversele religiei și trebuie examinate toate decretele conciliilor, opiniile scriitorilor din vechime, doctrinele oamenilor și duhurile private, și în a cărei sentință trebuie să ne găsim tihna, nu poate fi altul decât Duhul Sfânt vorbind în Scriptură“
(*Mărturisirea de credință de la Westminster* 1.10).

Reformatorii nu au respins trecutul în timp ce și-au menținut doctrina referitoare la *Sola Scriptura*.

Câteva idei ale lui Calvin care ies în evidență:

- Conciliile bisericii trebuie să fie înțelese istoric.
- Învățăturile bisericii ar trebui să fie evaluate în cele din urmă în lumina Scripturii.
- Constatările vechi ale bisericii ar trebui acceptate ca judecăți provizorii sau preliminare, până când exegeza biblică le dovedește greșite.

2. Autorități protestante contemporane

Primii protestanți respectau foarte mult autoritatea învățătorilor ordinați corespunzător din biserică.

Formularea unei teologii creștine nu era sarcina indivizilor sau a grupurilor separat de asemenea structuri de autoritate.

„Biserica reformată se reformează întotdeauna“ — Autoritățile ecleziastice trebuie să se supună mereu cercetării atente a Scripturii.

IV. Protestantismul contemporan

A. Autoritatea Scripturii

1. Inspirația

Romantică

- Procesul:
 - Dumnezeu i-a motivat pe scriitorii biblici.
 - Dumnezeu nu le-a supravegheat scrierile.

- Scriptura:
 - Doar păreri de-ale oamenilor
 - Supusă greșelii
 - Îi lipsește autoritatea absolută asupra bisericii

Mecanică („inspirație prin dictare“)

- Procesul:
 - Autorii biblici erau relativ pasivi.
 - Dumnezeu este în esență autorul Bibliei.

- Scriptura:
 - Nu mai poate fi evaluată și urmată.
 - Nu mai servește ca autoritate supremă în teologie.

Organică

- Procesul:
 - Dumnezeu i-a mișcat pe autorii biblici să scrie.
 - Dumnezeu le-a supravegheat scrierile așa încât ei au scris infailibil și cu autoritate.
 - Dumnezeu nu le-a împiedicat gândurile, motivațiile, sentimentele sau teologia personală.

- Scriptura:
 - Adevăruri eterne în texte extrem de omenești și condiționate cultural.
 - Normativă pentru toate timpurile, dar prezentată în contextul unor circumstanțe particulare.

Părerea reformată despre inspirația organică accentuează umanul și divinul, calitățile istorice și cele transcendente ale Bibliei.

2. Înțelesul

Polivalența contemporană

- Bazat de regulă pe ambiguitățile limbajului uman.
- Pasajele biblice sunt vase goale pe care exegeții să le umple cu înțeles.
- Reduce la zero autoritatea Scripturii prin faptul că dă exegeților umani dreptul să-și toarne propriile idei în Scriptură.

Monovalența simplistă

- Fiecare pasaj al Scripturii are doar un singur înțeles.
- Neagă faptul că un singur înțeles poate fi complex.

Monovalența cu mai multe aspecte („monovalența complexă“)

- Fiecare pasaj are un înțeles complex și cu mai multe aspecte.
- Biblia prezintă înțelesul autorizat, nu așteaptă ca noi să-l dăm.
- Înțelesul unui text este întretesut cu Scriptura în întregimea ei.
- Fiecare text stă ca autoritate deasupra celor mai bune eforturi ale noastre în materie de teologie.

„Când se pune întrebarea despre sensul adevărat și deplin al oricărui pasaj din Scriptură (care nu este multiplu, ci unul), trebuie căutat și cunoscut cu ajutorul altor locuri care vorbesc mai clar“
(*Mărturisirea de credință de la Westminster* 1.9).

3. Claritatea

Obscuritatea absolută

- Scripturile ca aproape în întregime obscure sau ascunse de noi.
- Biblia se contrazice singură și se învinge singură, ca orice altă literatură.

Claritatea absolută

- Aproape toată Scriptura este atât de clară încât poate fi înțeleasă rapid și ușor.
- Susținătorii acestor concepții resping deseori fără ezitare toate interpretările care nu vin din comunitățile lor creștine foarte limitate.

Măsuri de claritate

- Ceea ce este necesar pentru mântuire este clar într-un loc sau altul.
- Nu orice altceva din Scriptură este la fel de clar.

Întreaga Scriptură este autorizată în mod indiscutabil, dar noi îi pricepem călăuzirea autorizată în măsuri diferite.

- Numeroase aspecte ale învățaturii biblice necesită puțin efort studios sau deloc pentru a fi înțelese.
- Unele aspecte ale Scripturii sunt cunoscute numai de cei care studiază serios.
- Unele porțiuni ale Scripturii par să rămână neclare indiferent cât efort studios depunem.

B. Autoritatea Bisericii

1. Autorități din trecut

Tradiționalismul

- Afirmă autoritatea Scripturii.
- Respinge tradițiile catolicismului.
- Dar nu reușește să cerceteze amănunțit teologia reformată din trecut.

Biblicismul [Scripturalismul??]

- Se poartă ca și cum fiecare om trebuie să vină la Biblie și să decidă fiecare chestiune teologică fără ajutorul tradiției protestante trecute.
- Neglijează înțelepciunea pe care a dat-o Duhul lui Dumnezeu bisericii.
- Acordă judecată teologică doar individului sau grupurilor de indivizi care lucrează acum.

Semper Reformanda

- Acceptă drept judecăți provizorii
 - părinții și conciliile bisericii primare
 - mărturisirile și tradițiile reformat
- Autoritățile din trecut ar trebui să fie întotdeauna supuse învățării indiscutabile a Scripturii.

2. Autorități protestante contemporane

- *Scepticismul*

Unii teologi reformați tind să fie sceptici cu privire la formulări doctrinale azi.

- *Dogmatismul*

Alții tind spre dogmatism în legătură cu formulările doctrinale contemporane.

- *Credincioșia*

Teologia autentică a Reformei caută să fie credincioasă în formulările doctrinale contemporane.

Binar — Scepticismul și dogmatismul există în parte fiindcă declarațiile doctrinale sunt considerate a fi ori adevărate ori false.

Analogic — Toate declarațiile doctrinale sunt mai mult sau mai puțin false, în funcție de cât de îndeaproape oglindesc învățăturile infailibile ale Scripturii.

- Unele declarații doctrinale sunt destul de apropiate de Scriptură pentru a fi socotite drept adevărate.
- Altele sunt destul de departe de Scriptură pentru a fi socotite drept false.
- Toate declarațiile teologice eclesiastice pot fi perfecționate dacă sunt supuse continuu cercetării atente a altor descoperiri din Scriptură.

V. Concluzie

3. Care au fost efectele concepției perioadei medievale despre autoritatea Scripturii și biserică?

4. Descrieți poziția pe care au adoptat-o primii protestanți cu privire la autoritatea Scripturii referitor la inspirație, înțeles și obscuritate.

9. Care sunt efectele concepției protestanților contemporani despre autoritatea Scripturii și biserică?

Întrebări aplicative

1. Scrierile părinților bisericii primare au influențat biserica de-a lungul istoriei. Este un lucru bun sau rău? Teologia modernă ar trebui să caute să treacă dincolo de aceste concepții primitive? Sau ar trebui să ne bazăm foarte mult pe înțelepciunea celor care au fost înaintea noastră?
2. În ce fel v-a ajutat acest studiu să înțelegeți controversa istorică dintre catolici și protestanți?
3. De ce este important să păstrăm echilibrul între originea divină a Scripturii și originea ei umană?
4. În ce moduri practice putem respecta principiul „reformării permanente“ în biserica modernă? Care sunt domeniile din biserica voastră care au nevoie să fie reformate?
5. Cum ar trebui să ne influențeze conceptul de monovalență complexă când intrăm în discuții teologice moderne? Care sunt o parte din pericolele acestei abordări a înțelesului? Care sunt o parte din beneficiile sale?
6. Cum vă poate ajuta modelul conului certitudinii în atribuirea de priorități și niveluri de convingere modulului în care înțelegeți pasajele biblice care nu sunt clare în întregime?
7. Care sunt pericolele Tradiționalismului și **Biblicismului**? Ați văzut aceste extreme în biserica de azi?
8. În această lecție au fost menționate câteva poziții „extreme.“ Descrie vreuna dintre ele abordarea voastră privitoare la teologie? Care? Ce pași practici ați putea să faceți pentru a adopta perspective mai responsabile?
9. Care este lucrul cel mai semnificativ pe care l-ați înțeles din această lecție? De ce?